

BA ØKONOMI HA(jur.)

Sommereksamen 2019

Reeksamen

Skriftlig prøve i: Selskabsret

Varighed: 4 timer

Hjælpemidler: Alle

Rejsebureauet De Glade Rejsende ApS (DGR ApS) var stiftet i forbindelse med fodbold-EM i 1992, hvor de tre brødre Kasper, Jesper og Jonatan havde arrangeret busture til finalen i Gøteborg. I første omgang havde de bare lejet nogle busser for at kunne køre glade fodboldfans til Sverige, men efter finalen var de blevet enige om, at der måtte være et marked for sportsturisme, og de havde derfor stiftet De Glade Rejsende ApS. Selskabet var stiftet med en kapital på 600.000 kr., og de ejede hver især en tredjedel af anparterne. De var alle tre registrerede som direktører, og de udgjorde tilsammen selskabets bestyrelse. I starten havde det været hårdt arbejde, og de havde da også flere gange været ved at dreje nøglen om. Men stille og roligt havde de fået skabt sig et navn, og deres kunder vidste, at der altid var styr på tingene, når de bestilte en rejse hos De Glade Rejsende ApS. Selskabet havde derfor i dag en egenkapital på 1.500.000 kr. Selskabets regnskabsår gik fra 1. juli til 30. juni. De tre brødre havde selv udarbejdet vedtægterne og her fremgik det blandt andet, at selskabets formål var at arrangere busture til sportsbegivenheder i ind- og udland. De havde desuden aftalt, at hvis en af dem ønskede at komme ud af selskabet, skulle to andre have mulighed for at købe anparterne, før de kunne sælges til tredjemand. Bestemmelsen havde følgende ordlyd:

Såfremt en af anpartshaverne i selskabet ønsker at overdrage sine anparter til tredjemand, skal de øvrige anpartshavere have mulighed for at erhverve disse, forinden de tilbydes til tredjemand. De øvrige anpartshavere skal kunne erhverve anparterne til den laveste kurs, som kan fastsættes på baggrund af enten markedskursen eller den regnskabsmæssige værdi.

Jesper havde i nogle år haft problemer med spil, og hans spillegæld havde efterhånden ført til, at hans privatøkonomi var kollapsede, og han stod på randen af fallit. Kasper og Jonatan havde længe været uvidende om, hvor slemt det stod til, men nu var de blevet bange for, at Jespers dårlige økonomi kunne gå ud over

selskabet, hvis Jespers kreditorer forsøgte at hente værdier i selskabet. Særligt diskuterede de, om kreditorerne ville kunne gøre udlæg i Jespers anparter. Jonatan mente, at det måtte de have taget højde for med bestemmelsen i vedtægterne, men Kasper var mere i tvivl.

1. Vil Jespers kreditorer kunne gøre udlæg i hans anparter, eller har Jonatan ret i, at vedtægtsbestemmelsen forhindrer tredjemand i at overtage anparterne ved udlæg?

Som udgangspunkt er kapitalandele frit omsættelige, jf. § 48. Det er dog muligt at begrænse omsætteligheden i det enkelte selskab gennem vedtægtsbestemmelser. Dermed kan en kapitalejers andele som udgangspunkt også være genstand for kreditorforfølgning.

DGR ApS har indsat en vedtægtsbestemmelse, der sikrer selskabets kapitalejere en forkøbsret. Det følger af SL § 67, at selskabets vedtægter kan indeholde bestemmelser om forkøbsret i tilfælde af kapitalandelens overgang til tredjemand. Det fremgår af vedtægtsbestemmelsen, at den finder anvendelse ved *overdragelse* af anparter og dermed ikke ved enhver *overgang* af anparterne.

Den studerende skal derfor diskutere, om ordlyden 'overdrage sine anparter til tredjemand' omfatter overgang som følge kreditorforfølgning.

Det er normalt antaget, at overgang omfatter enhver overgang af kapitalandele, dvs. ikke blot ved aftale (som f.eks. salg), men også ved gave, arv og retsforfølgning (f.eks. udlæg og konkurs), mens overdragelse er begrænset til aftaler over overgang, fx salg.

Krüger s. 221-223

Kasper og Jonatan snakkede med Jesper om deres bekymring. Ud over at de var bekymrede for selskabets fremtid, så var de også bekymrede for Jesper. De mente ikke, at det var godt for ham at arbejde i et selskab, hvor alt handlede om sport, når han havde så store problemer med spil. De foreslog ham derfor, at de købte hans anparter, og at han kom væk fra selskabet for en tid. Samtidig foreslog de at ændre vedtægterne, så han fik ret til at købe sig ind i selskabet igen på et senere tidspunkt. Jesper kunne godt se, at der skulle ske noget, og han indvilligede derfor i at sælge til de to. Jesper havde hårdt brug for at få så mange penge ud af sine anparter som muligt, så han mente, at det ville være urimeligt at fastholde deres oprindelige aftale om, at vedtægtsbestemmelsen skulle sikre, at de øvrige anpartshavere til enhver tid skulle have økonomisk mulighed for at kunne overtage anparterne. Kasper og Jesper mente omvendt, at selv om de alle havde tjent godt på selskabet gennem årene, skulle bestemmelsen fastholdes.

2. Har Jesper ret i, at kursen bør fastsættes anderledes end det i vedtægterne aftalte?

Udgangspunktet er, at vilkårene for overdragelsen er fastlagt i vedtægerne, herunder kursen, jf. ordlyden af § 67. § 67, stk. 1, 2. pkt. medfører, at den vedtægtsbestemte kurs kan fraviges, såfremt vedtægtsbestemmelsen fører til en åbenbart urimelig pris.

Den studerende skal diskutere, om det er gældende her, men bør komme frem til, at der ikke er grundlag for at fravige vedtægtsbestemmelsens ordlyd, da oplysningerne i opgaven ikke giver grundlag herfor.

Krüger s. 222-223

Kasper og Jonatan erhvervede Jespers anparter i april 2018. Jesper sagde sin stilling op som direktør og udtrådte samtidig af bestyrelsen. Efter en vedtægtsændring bestod den herefter alene af Kasper og Jonatan. Kort efter begyndte Jonatan at snakke om muligheden for at trække nogle penge ud af selskabet. Han havde fået en ny forretningsidé sammen med sin kæreste, Sofie, og han havde brug for kapital til at starte det op. Han foreslog, at selskabet udbetalte ekstraordinært udbytte svarende til 1.200.000 kr. Bestyrelsen havde allerede bemyndigelse til at træffe beslutning om udlodning af udbytte, og Jonatan mente derfor, at bestyrelsen umiddelbart kunne træffe beslutningen. Kasper var mere forbeholden, da han mente, at budgetterne indeholdt betydelig usikkerhed som følge af de mange planlagte rejser til Rusland i forbindelse med VM i fodbold.

3. Har Jonatan ret i, at bestyrelsen umiddelbart kan udlodde ekstraordinært udbytte, eller er der særlige forholdsregler, den skal være opmærksom på i forbindelse med beslutningen?

Den studerende skal for det første forholde sig til, om bestyrelsen har kompetencen til at træffe beslutning om udlodning af ekstraordinært udbytte, og herefter om der er særlige forholdsregler, den skal være opmærksom på i forbindelse hermed.

Som hovedregel træffer GF beslutning om udlodning af ekstraordinært udbytte, jf. § 182, stk. 1, men GF kan delegere bemyndigelsen til bestyrelsen, jf. § 182, stk. 2. Det oplyses i teksten, at bestyrelsen har fået bemyndigelse hertil.

Ekstraordinært udbytte kan først udloddes, når selskabet har aflagt den første årsrapport, jf. § 182, stk. 1. Da selskabet er stiftet i 1992, er dette krav uden tvivl opfyldt.

Yderligere krav til beslutningen følger af § 182, stk. 3 og § 183, stk. 3, 4 og 6.

For det første skal bestyrelsen være opmærksom på, at det alene de frie reserver, der kan udloddes, jf. § 182, stk. 3.

Det følger af oplysningerne i teksten, at regnskabsåret løber fra 1. juli til 30. juni. Kasper og Jesper overtager Jespers anparter i april og diskussionen kommer op kort herefter, skal beslutningen om ekstraordinært udbyttes træffes derfor mere end 6 mdr. efter balancedagen i selskabets seneste

godkendte årsrapport. Det følger derfor af § 183, stk. 3, at der skal udarbejdes en mellembalance. Denne skal revideres af selskabets revisor, jf. stk. 4. Endelig skal beslutningen protokolleres, jf. stk. 6.

Bestyrelsen skal desuden altid sikre, at en udlodning af udbytte er forsvarlig henset til selskabets økonomiske stilling, jf. § 179, stk. 2.

Krüger s. 305-306

4. Er det muligt for selskabet at udlodde ekstraordinært udbytte svarende til 1.200.000 kr.?

Det følger af § 182, stk. 3, at det alene de frie reserver, der kan udloddes.

Det oplyses i opgaven, at selskabet har en selskabskapital på 600.000 kr. og en egenkapital på 1.500.000 kr.

Selskabet har derfor alene frie midler til en værdi af 900.000 kr., hvorfor der ikke kan udloddes ekstraordinært udbytte svarende til 1.200.000, jf. § 182, stk. 3.

Krüger s. 303-306

Det endte dog med, at Jonatan gav Kasper ret i, at tidspunktet måske ikke var så velvalgt. I stedet foreslog han, at han kunne låne 500.000 kr. i De Glade Rejsende ApS, som han så kunne skyde ind i sit nye selskab. Kasper var mere lydhør over for det forslag, for så ville pengene 'jo skulle tilbagebetales til selskabet igen', som han sagde. Jonatan mente, at med det generelt lave renteniveau nu, så kunne de fastsætte renten lidt under markedsniveau. Hans argument var, at De Glade Rejsende ApS ikke ville stå dårligere, da de ikke ville kunne få en højere rente, såfremt beløbet stod på en indlånskonto.

5. Er det muligt for De Glade Rejsende ApS at låne 500.000 kr. til Jonatan til en rente, der ligger lidt under markedsniveau?

Selskabet kan som udgangspunkt ikke låne penge til en kapitalejer eller et medlem af ledelsen, jf. SL § 210, stk. 1. Udgangspunktet er derfor, at DGR ApS ikke kan låne penge til Jonatan.

§ 210, stk. 1 åbner dog op for, at der kan gives lån til den personkreds, der er omfattet af stk. 1, såfremt betingelserne i stk. 2 er opfyldt, herunder at lånet skal kunne rummes inden for selskabets frie reserver, jf. § 180, stk. 2, og skal ydes på sædvanlige markedsvilkår, jf. § 210, stk. 2, nr. 1. Selv om et lån på 500.000 kr. kan rummes inden for de frie reserver, kan lånet ikke bevilliges til en rente, der ligger under markedsniveau.

Samtidig er bestyrelsen til enhver tid forpligtet til at sikre, at økonomisk bistand til en kapitalejer er forsvarlig henset til selskabets økonomiske stilling. Dette følger af bestyrelsens overordnede pligt til at sikre en forsvarlig økonomisk ledelse af selskabet, jf. § 115.

Krüger s. 291-292

6. Hvem skal i givet fald træffe beslutning om lånet og med hvilket flertal?

Det følger af § 210, stk. 2, nr. 2, at beslutningen om at bevillige et kapitalejerlån træffes af generalforsamlingen eller af selskabets centrale ledelsesorgan efter bemyndigelse fra GF. Der er ikke oplysninger om, at bestyrelsen har fået eller skal have bemyndigelse, hvorfor GF skal træffe beslutningen. Bestemmelsen fastslår ikke, med hvilket flertal beslutningen skal træffes. Det følger derfor af de almindelige bestemmelser om majoritet ved generalforsamlingsbeslutninger, at beslutningen skal træffes med simpelt flertal.

Krüger s. 291-292 & s. 412-414

Uanset at finansieringen ikke var helt på plads, var Jonatan og Sofie gået i gang med at realisere deres planer. Sofie var vældig haveinteresseret, og de mente, at der var et marked for busture med pensionister til forskellige havemål. De havde derfor arrangeret en tur til Chelsea Flower Show 2018. Det viste sig desværre umiddelbart inden turen i maj måned, at det busselskab, som skulle køre de 30 pensionister til London, var gået konkurs, så de måtte i sidste øjeblik finde en nødløsning. Jonatan besluttede, at en her og nu-løsning var at bruge en af DGS ApS' busser. Han indgik derfor en aftale mellem Sofie, som stod for busturen til London, og DGS ApS om leje af den nyeste og mest komfortable af DGS ApS' busser. Kort før afrejsen blev Kasper opmærksom på aftalen, og han blev temmelig sur, da han på vegne af DGS ApS havde lavet en aftale med 'Liverpool FC Fan Club Danish Branch' om, at bussen skulle køre danske Liverpool-fans til Champions League-finalen i Kiev. Han sagde derfor, at det under ingen omstændigheder kunne komme på tale, at bussen blev brugt 'til sådan noget pjat'. Jonatan svarede, at han havde lige så meget lov til at bestemme over busserne, og Kasper bare kunne bruge en af de andre busser. Både Jonatan og Kasper holdt fast i, at deres aftale var bindende for selskabet.

7. Hvordan løses det problem, at de begge holder fast i, at selskabet er forpligtet som følge af den aftale, de hver især har indgået.

Både Kasper og Jonatan er tegningsberettigede, jf. § 135, stk. 2 og kan dermed forpligte selskabet ved aftale som indgås på selskabets vegne. Udgangspunktet er, at en aftale, der indgås på vegne af selskabet af en tegningsberettiget, er bindende i forhold til modparten, jf. SL § 136, stk. 1, med mindre forholdet falder inden for undtagelserne i nr. 1-3.

Selskabet forpligtes herefter bl.a. ikke, såfremt aftalen eller tilsagnet falder uden for kapital-selskabets formål, og kapital-selskabet godtgør, at tredjemand vidste eller burde vide dette, jf. § 136, stk. 1, nr. 2. Den

studerende skal derfor diskutere, om aftalen med Sofie om udlejning af bussen falder uden for DGR ApS' formål og om Sofie vidste eller burde vide dette. Offentliggørelsen af kapitalselskabets vedtægtsmæssige formålsbestemmelse i Erhvervsstyrelsens it-system er ikke i sig selv tilstrækkeligt bevis efter denne bestemmelses stk. 1, nr. 2, jf. § 136, stk. 2. Det er derfor vigtigt, at den studerende konkret forholder sig til hendes eventuelle viden om formålet.

Krüger s. 336-339

Ud over al sport var Kasper meget optaget af en sund livsstil, og han var derfor medlem af en lokal andelsforening, Permatopia, som ejede og drev en mindre landbrugsejendom på Djursland, hvor andelshaverne havde ret til at aftage produkter fra landbruget, ligesom de bl.a. havde ret til at forpagte en jordlod, hvor de kunne dyrke økologiske afgrøder.

Forud for den kommende generalforsamling var der et par emner, som havde givet anledning til diskussion blandt andelshaverne. Dette vedrørte blandt andet spørgsmålet om optagelse af et nyt medlem, et aktieselskab, som drev et konventionelt gartneri på Sjælland. En del mente, at man ikke kunne optage juridiske personer som medlemmer, og andre mente, at man ikke kunne optage medlemmer, som lå langt væk fra Permatopia, og endelig var der andelshavere, som mente, at man ikke kunne optage medlemmer, som åbenlyst havde et andet værdigrundlag end andelsforeningen. (Uddrag af vedtægterne er vedlagt som bilag).

8. Diskuter, om det konventionelle gartneri på Sjælland kan optages som medlem af andelsforeningen.

Det er et almindeligt andelsprincip, at andelsselskabet står åbnet for nye andelshavere. Dette kan dog begrænses gennem vedtægterne. Her er der konkret en bestemmelse (§ 3), der vedrører medlemskab. Den første indvending går på, at juridiske personer ikke kan være medlem. Der er ikke noget, der tyder på, at ordvalget i § 3 'personer' alene skal afgrænses til fysiske personer, da juridiske personer også vil kunne opfylde kravene i øvrigt til medlemskab.

Den anden indvending går på afstanden. Vedtægterne stiller ikke krav om, at der skal være en geografisk tilknytning til landbruget på Djursland. Det skal derfor diskuteres, om afstanden er en hindring for, at de øvrige betingelser kan opfyldes.

Sidste indvending går på den konventionelle gartneris værdigrundlag. Endelig er der ikke noget i formålsbestemmelsen, der peger på, at et konventionelt gartneri eller andre konventionelle landbrug ikke vil kunne være medlem, da det ikke-økologiske udgangspunkt ikke er ensbetydende med, at man ikke har en interesse for permakultur eller vil kunne tilslutte sig selskabets formål.

Den studerende skal diskutere de tre indvendinger hver især, og udfaldet af denne diskussion vil være afgørende for, om der argumenteres for at gartneriet kan optages eller ej.

Selskabsformerne s. 432-433

For det andet havde en gruppe af andelshavere stillet forslag om en vedtægtsændring, hvorefter kun andelshavere, som aftog selskabets produkter for en værdi af mindst 10.000 kr. årligt, fremadrettet skulle kunne stemme ved selskabets generalforsamling. Andre mente, at det ville være i strid med den demokratiske ånd i Permatopia.

9. Kan et sådant forslag vedtages, og i så fald med hvilket flertal vil det skulle vedtages?

Det andelsretlige udgangspunkt er, at selskabet skal behandle alle andelshavere lige, og at forskelsbehandling skal have saglig grund. Et andet centralt udgangspunkt er, at alle andelshavere har én stemme. Dette er fastslået ved vedtægternes § 4.2. Vedtægerne kan dog fravige ligestillingsprincippet, ligesom der kan fastsættes andre regler omhandlende stemmeretten. Forslaget vil derfor som udgangspunkt godt kunne vedtages.

Vedtægtsændringer skal som udgangspunkt vedtages med simpelt flertal, jf. vedtægternes § 4.3, men det følger samtidig af vedtægterne § 4.4 og § 4.5, at vedtægtsændringer og visse beslutninger skal vedtages med 2/3 flertal. En ændring af bestemmelsen om stemmeret er dog en meget indgribende beslutning, og det må derfor følge af almindelige selskabsretlige principper, at visse beslutninger er så indgribende, at de alene kan vedtages med samtykke fra samtlige andelshavere. Det skal diskuteres, om det er tilfældet for det pågældende forslag.

Selskabsformerne s. 433 og 438-439

Endelig skulle generalforsamlingen tage stilling til et forslag fra et medlem, hvis mand var blevet ekskluderet i januar 2018. På grund af nogle fejlinvesteringer havde selskabet været i likviditetsvanskeligheder i foråret, hvorfor bestyrelsen på grundlag af vedtægternes punkt 5.1 havde fastholdt, at en række tidligere medlemmer, herunder det ekskluderede medlem, hæftede med deres indskud for en kassekredit, som var blevet indfriet. Medlemmet havde stillet forslag om, at det kun var medlemmer, der frivilligt var trådt ud, der skulle hæfte. Bestyrelsen fastholdt derimod, at det gjaldt alle medlemmer, som var fratrådt inden for det gældende regnskabsår.

10. Tag stilling til, hvordan tvisten mellem andelsselskabet og det ekskluderede medlem bør løses.

Permatopia Amba er et andelsselskab med begrænset hæftelse. Underskud vil efter almindelige andelsprincipper skulle dækkes af selskabet på grund af den begrænsede hæftelse, og den enkelte

andelshaver hæfter alene med sit indskud. Ved udtræden vil den udtrædende andelshaver som udgangspunkt have krav på at få sit indskud udbetalt med mindre andet fremgår af vedtægterne. Vedtægterne indeholder en bestemmelse i § 5.1 som regulerer hæftelsen ved udtræden. Den studerende skal diskutere, om det samme udgangspunkt vil være gældende ved eksklusioner. Selskabsformerne s. 435-437

Bilag, spørgsmål 8-10

Uddrag af vedtægter

§ 1 Navn og hjemsted

- 1.1 Selskabets navn er Permatopia Amba.
- 1.2 Selskabets hjemsted er Syddjurs Kommune.
- 1.3 Selskabet er et andelsselskab med begrænset hæftelse.

§ 2 Formål

- 2.1 Selskabet har som formål at fremme medlemmernes fælles økonomiske, sociale og kulturelle behov og interesser gennem en fælles ejet og demokratisk styret virksomhed. Selskabets hovedformål er at eje og/eller drive landbrug gennem landbrugsfællesskabet Permatopia.
- 2.2 Ønsket er, at Selskabet skal sikre, at landbrugsfællesskabet Permatopia kan have en alsidig, økologisk og bæredygtig fødevarerproduktion efter permakulturprincipper.

§ 3 Medlemskab

- 3.1 Som medlem kan optages personer med interesse for permakultur, og som kan tilslutte sig selskabets formål, eller personer som ønsker at være en del af fællesskabet, fx ved at bidrage til landbruget og aftage fødevarer fra landbruget.
- 3.2 Alle medlemmer forpligter sig til aktivt at støtte selskabets formål og bidrage ligeværdigt, væsentligt og vedvarende til at fremme medlemmernes fælles interesser gennem deltagelse i virksomheden som ansatte, frivillige, leverandører, aftagere, eller på anden lignende måde, samt til at overholde selskabets vedtægter, beslutninger og aftaler.

§ 4 Generalforsamlingen

- 4.1 Generalforsamlingen er selskabets højeste myndighed indenfor de nærværende vedtægter og lovgivningens angivne rammer.

4.2 På generalforsamlingen har hvert medlem én stemme.

4.3 Alle sager afgøres ved simpelt stemmeflertal, såfremt intet andet fremgår af vedtægterne.

4.4 Enhver generalforsamlingsbeslutning

- om køb/salg eller pantsætning af fælles bygninger og/eller arealer,
- om væsentlige forandringer af fælles bestanddele og tilbehør,
- om salg af væsentlige dele af disse,
- der medfører væsentlige yderligere økonomiske forpligtelser for medlemmerne,

kan kun vedtages, såfremt mindst 2/3 stemmer for.

4.5 Ændring af vedtægterne kræver 2/3 flertal på en generalforsamling.

§ 5 Forpligtelser

5.1 Et udtrådt medlem hæfter i en periode på et fuldt regnskabsår efter medlemskabets ophør for sin andel af selskabets økonomiske forpligtelser på udtrædelsestidspunktet. Det udtrædende medlem hæfter dog kun med sit indskud.

5.2 Bestyrelsen kan udelukke et medlem, som enten overtræder selskabets vedtægter, beslutninger og aftaler eller på anden vis modarbejder selskabet. Den pågældende kan indanke udelukkelsen for førstkommende generalforsamling.

---o0o---